GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 263. *Mercurĭ, 27 Noemvre (9 Decemvre.)* **1885.**

Brașovŭ, 26 Noemvre 1885.

Noulŭ proiectŭ de lege asupra iurisdicțiunilorŭ, ce a fostŭ presentatŭ dietei ungare de cătră „părintesculŭ" guvernŭ ungurescŭ, s'a discutatŭ ḍilele aceste în sînulŭ comisiunei administrative a camerei.

Cu acésta ocasiune ministrulŭ-președinte Tisza a luatŭ mai de multeorĭ cuvêntulŭ spre a apĕra proiectulŭ sĕu, mai alesŭ în ceea ce privesce lărgirea sferei de putere a fișpanilorŭ.

Din cele ce s'au strecuratŭ în publicŭ despre vorbirile ținute în ședințele comisiunei amintite aflarămŭ, că d-lŭ Tisza a fostŭ condusŭ și de astădată mai vêrtosŭ de „părintésca" îngrijire pentru naționalitățĭ și că scopulŭ principalŭ alŭ proiectelorŭ sale „de reformă" este de a-le ferì pe aceste de relele urmărĭ ale „agitațiunei," de sobolĭ și de tóte jivinile naționale nemaghiare.

D-lŭ Tisza ne spune, că décă municipiele arŭ fi și acum, ca odinióră, compuse numai din nobilimea maghiară, póte n'ar fi fostŭ de lipsă reforma ce o proiectéză; dér astăḍĭ — adause elŭ — municipiele au nisce base mai largĭ, mai este a se ținé contŭ și de *aspirațiunile naționalitățilorŭ* și tóte aceste pretindŭ ca puterea statului sĕ posédă o influință mai mare ca până'acum.

Vestitulŭ Bela Grünvald, care s'a preumblat prin Ardélŭ în tómna anului acestuia, a caracterisatŭ fórte bine scopulŭ ce-lŭ are în vedere guvernulŭ ḍicêndŭ că cestiunea reformărei administrației este o cestiune de esistență a supremației maghiare, deórece „suntŭ în țéră elemente carĭ încă nu suntŭ asimilate politicesce." Numai câtŭ Grünvald nu vede în proiectulŭ d-lui Tisza nicĭ o garanțiă că acestŭ scopŭ se va puté atinge.

Numitulŭ deputatŭ e de părere că o administrațiă bună se póte creá numai prin introducerea sistemului de numire a tuturorŭ funcționarilorŭ administrativĭ din partea guvernului, ér idea de a lărgi sfera de putere a fișpanilorŭ o numesce o „ideă nenorocită" a d-lui Tisza.

Trebue sĕ facemŭ — ḍise Grünwald — cum au făcutŭ Francesii și Germanii, carĭ au desvoltatŭ sistematicŭ administrația, au concentratŭ tóte puterile statului și au sciutŭ sĕ-i câștige védă, ocupându-se seriosŭ cu interesele poporului și creândŭ o justiță și administrațiune esemplară.

Pentru ca sĕ pótă dobêndi resultate ca cele din Germania și Francia, Maghiarii — abstragêndŭ dela relațiunile interne cu totulŭ diferite din acestŭ statŭ — arŭ trebuì sĕ aibă înainte de tóte funcțiunarĭ instruițĭ, dreptĭ și echitabilĭ ca Germanii și ca Francesii. Insĕ cu nisce administratorĭ cum e „modelulŭ fișpanilorŭ din Ardélŭ," faimosulŭ Banffy Dezső, care crede că chiămarea sa este de-a apĕrá interesele celorŭ dela putere în contra poporului, și cu vicefișpanĭ și solgăbirĕĭ, carĭ își câștigă merite prin prigonirea limbei poporului, cum ne arată și casulŭ descrisŭ într'o corespondentă de mai josŭ, cu asemenĭ funcțiunarĭ și c'unŭ asemenea sistemŭ nu vorŭ puté creá Maghiarii nicĭ într'o sută de anĭ o administrațiă bună.

Administrația ca sĕ fiă bună trebue sĕ fiă înainte de tóte *dréptă*. Maghiarii arŭ puté sĕ învețe ceva dela cei de dincolo de Laita, carĭ pentru ca sĕ facă posibilă o administrațiă dréptă s'au ocupatŭ mai întâiu de resolvarea *cestiunei de limbă*.

Până nu se va resolva cestiunea limbei în statulŭ ungarŭ în sensulŭ dreptății și alŭ echitâții nicĭ vorbă nu póte fi de-o administrațiă bună.

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ și Bulgarĭ.

Generalulŭ, rusŭ principele *Cantacuzène*, care a fostŭ ministru de rĕsboiu în Bulgaria până la isbucnirea crisei rumeliote, a trecutŭ în ḍilele acestea prin Viena mergêndŭ spre Petersburgŭ și a vorbitŭ cu corespondentulŭ ḍiarului englesŭ „Daily Telegraph" despre succesele Bulgarilorŭ și despre armata bulgară. Generalulŭ rusŭ atribue succesele armatei bulgare duorŭ cause principale: superiorității ce o posedŭ Bulgarii în instrucțiune, disciplină și tenacitate asupra Sêrbilorŭ, și alŭ doilea divisării trupelorŭ sêrbescĭ și întârḍierilorŭ nefolositóre ale mișcărilorŭ lorŭ. Țĕranulŭ bulgarŭ merge așa de bine, cum puținŭ soldațĭ europenĭ potŭ, și în ultima campaniă au fostŭ casurĭ, că după marșurĭ de 30 — 40 chilometri nicĭ urmă de obosélă nu s'a arĕtatŭ. Soldatulŭ bulgarŭ petrece cincĭ anĭ în rêndurĭ, pe când soldatulŭ sêrbŭ nominalŭ este doi anĭ în serviciulŭ activŭ, în realitate însĕ arareorĭ servesce șése lunĭ. Disciplina soldatului bulgarŭ e admirabilă, deși oficerii suntŭ tinerĭ. Mulțămită organisării ce a introdus'o el prințulŭ Cantacuzène, armata bulgară la șése ḍile după ordinulŭ de mobilisare a fostŭ gata d'a merge 'n câmpŭ, afară numai de acele regimente ce țineu garnisóna în cele mai depărtate părțĭ ale principatului. La 13 ḍile după promulgarea decretului de mobilisare, întréga armata bulgară se afla în marșŭ. Generalulŭ Cantacuzène socotesce numĕrulŭ ei totalŭ 51,000 de ómenĭ. Infanteria fù înarmata cu puscĭ Berdan, și la isbucnirea rĕsboiului erau 24,000 de pușcĭ la disposițiune în magazii cu 500 de glónțe de fiecare pușcă. Soldatulŭ bulgarŭ este unŭ escelentŭ țintașŭ. Parculŭ artileriei consta din 96 tunurĭ dér în timpulŭ campaniei s'a mărítŭ. Lipsa de cai s'a acoperitŭ cumpĕrându-se 600 de cai din Ungaria. Trenulŭ cu provisiunĭ l'au formatŭ carĕle țĕranilorŭ. Ce privesce pe Sêrbĭ a fostŭ o mare greșélă a comandanților lorŭ, că 'și-au împărțitŭ trupele în atâtea colóne, mai alesŭ detașarea unui corpŭ de armată ca sĕ atace Vidinulŭ a fostŭ cu totulŭ superfluă. Altă greșélă a fostŭ, că după ocuparea Dragomanului au suspendatŭ operațiŭnile pentru 24 de óre, fĕr'a mai vorbi de tragănarea trecerei armatei peste granițĭ. Sêrbii au credutŭ, că au de-a face cu o miliția nedisciplinată, fără calificațiunĭ militare. De aceea ei 'șĭ-au pusŭ în câmpŭ tóte forțele, pe când Bulgarii au primitŭ continuu trupe próspete. Prințulŭ Cantacuzène admite, că n'a credutŭ sĕ iasă astfelŭ rĕsboiulŭ, deși scia că Bulgaria are trupe bine instruite.

Belgradŭ, 6 Noemvre. *Scirĭ alarmatóre* circulă aci. Consiliulŭ de rĕsboiu și guvernulŭ, întrunite în Nișŭ, ținêndŭ sémă de disposițiunea pacînică a regelui, 'și-au datŭ tóte silințele pentru susținerea pacii; dér grelele pretențiunĭ ale Bulgarilorŭ facŭ imposibilă înțelegerea. Onórea regatului și voința poporului cerŭ reabilitarea armelorŭ sêrbescĭ și a onórei țĕrii. *Unŭ nou rĕsboie inevitabilŭ*. De aḍĭ diminéță circulă în orașŭ sgomote, că Bulgarii arŭ fi făcutŭ unŭ nou atacŭ și că ostilitățile au reinceputŭ. In urma apelului lui *Ljubibratici*, numerоșĭ voluntarĭ sosescŭ din tóte părțile.

Nișŭ, 6 Decemvre. Orașulŭ are priveliștea unei marĭ tabere de câmpŭ. Trenurĭ de carĕ țĕrănescĭ cutrierá stradele. Se crede tare în *reînceperea ostilitățilorŭ*.

Viena, 6 Decemvre. Contele *Khevenhüller* a plecatŭ aḍĭ diminéță la Belgradŭ. „Montags-Revue" află, că puterile au adresatŭ din nou representațiunĭ *Serbiei* și *Bulgariei*, ca sĕ aducă câtŭ mai repede la cale *armistițiulŭ*.

PRESSA RUSĂ ȘI EVENIMENTELE BALCANICE.

„Novoje Vremja" publică unŭ interesantŭ articolŭ, înfățișândŭ punctulŭ de vedere alŭ diplomației ruse, și finesce ḍicêndŭ, că guvernulŭ rusŭ nu mai are motivŭ d'a se opune unirei bulgare. Rusia, ḍice numita fóiă, încă la începutulŭ rĕsboiului, după cea dintêiu perdere a Bulgarilorŭ, a făcutŭ propunerea sĕ se 'ncheiă armistițiu, dér n'a fostŭ primită. Incă în Copenhaga a rĕspunsŭ Țarulŭ deputațiunei rumeliote, că guvernulŭ rusŭ în principiu nu e în contra unirii, dér că trebue sĕ desaprobe pasulŭ pripitŭ alŭ politicilorŭ bulgarĭ, fiindŭ că mișcarea rumeliotă a avutŭ unŭ caracterŭ revoluționarŭ și urmările potŭ fi fatale și periculóse. Perderea Serbiei a avutŭ ca urmare, că încercările de presiune ale celorlalte popóre balcanice au încetatŭ și Sultanulŭ încă nu e dispusŭ acum sĕ intervină milităresce. In modulŭ acesta pericule aud ispărutŭ. Chiarŭ Pórta nu e gata a recunósce unirea într'o formă órecare, cu prințulŭ Alexandru în frunte. Ințelegêndu-se suzeranulŭ cu vasalulŭ, unirea perde caracterulŭ revoluționarŭ. Prin urmare, diplomația rusă nu mai are motivŭ logicŭ d'a se opune unirii, pe care a sigilat'o unŭ rĕsboiu sângerosŭ purtatŭ vitejesce. In modulŭ acesta, relațiunile nóstre cătră Bulgaria s'au simplificatŭ și pe viitorŭ, pe lângă o atitudine legală și conscienţiósă a principelui, se potŭ restabili în spiritulŭ de mai nainte alŭ ințelegerii și reciprocității.

„Moskovskija Vjedomosti," ocupându-se de amenințarea contelui *Khevenhüller* că armata bulgară, înaintândŭ mai departe, ar putea întâlni în cale-i trupe austro-ungare, observă: „Mai curêndŭ séu mai târḍiu — totŭ una e. Nimenĭ n'ar putea sci, încătrău — câtŭ de departe va merge rĕsboiulŭ. O amenințare pentru viitorŭ ar esercita aceeașĭ influință deprimătóre, ca și pentru presinte. Aceea n'ar avea nicĭ o însemnătate, dacă efectulŭ ei s'ar fi manifestatŭ numai în încetarea ostilitățilorŭ. In faptă însĕ lucrulŭ s'a întorsŭ altfelŭ. Amenințarea a ridicatŭ curagiulŭ căḍutŭ alŭ Sêrbilorŭ și i-a însuflețitŭ sĕ'șĭ adune puterile lorŭ și sĕ pregătéscă reinceperea ostilităților, în casŭ când Sêrbii vorŭ dori acésta." Fóia rusă întrébă în fine, că óre amintirea succeselorŭ oficerilorŭ rușĭ, carĭ au instruitŭ armata bulgară, nu va servi ca unŭ semnŭ folositorŭ, că *Bulgaria nu e cu totulŭ părăsită cum se crede.* Victoria bulgară cumpărată printr'unŭ curagiu eroicŭ demnŭ de înaltă laudă nu se póte sterge din calculŭ politicŭ dintre Serbia și Bulgaria. Armata bulgară fù ținută în locŭ și i s'a luatŭ posibilitatea d'a gusta tóte fructele victoriei lorŭ și jertfelorŭ lorŭ. A o sili însă prin amenințărĭ sĕ cedeze, trece peste mĕsura admisibilului.

SCIRILE ḌILEI.

Culmea șovinismului numai unŭ ministru ca »neoașulŭ Maghiarŭ« *Trefort* e în stare sĕ ne-o arate. O ordonanță adresată senatelorŭ celorŭ două Universitățĭ, din Pesta și Clușiu, dispune ca, pentru a aduce la cunoscința scólelorŭ superióre și cercurilorŭ sciențifice streine activitatea celorŭ două Universitățĭ și pentru a urmări cu atențiune desvoltarea Universităților streine, e necesarŭ, ca Universitățile maghiare sĕ trimétă acelora în schimbŭ planurile de învĕțămêntŭ și almanachurile, nu ca până acuma esclusivŭ în limba maghiară neînțelésă de streinătate, din care causă acésta nu le trimite p'ale ei în schimbŭ, ci și în *limba latină*, care ca limbă mórtă e unŭ organŭ alŭ comunicațiunei spirituale cu totulŭ indiferentŭ politicesce și în tóte timpurile a fostŭ limba oficială, recunoscută internaționalŭ, a Universităților. — La cetirea acestora, póte că vorŭ ḍice unii: șiretŭ ministru! Noi mărturisimŭ, că n'amŭ dori sĕ auḍimŭ ce vorŭ ḍice cercurile sciențifice și Universitățile streine, căcĭ i-amŭ plânge de milă.

—0—

Ministrulŭ de comunicațiune ungurescŭ face cunoscutŭ, că *mărcile de scrisorĭ* sĕ se lipéscă totdeuna la colțulŭ de susŭ în drépta părțiĭ pe care se scrie adresa; în nicĭ unŭ casŭ sĕ nu se lipéscă pe partea unde se închide scrisórea, deórece se póte trece cu vederea că e francată; mai departe, la scrisorile de valóre lipirea mărcii pe partea închisă nu numai nu oferă nicĭ o siguranță în contra deschiderii scrisorii și sustragerii conținutului ei, ci din contră mărcile putêndu-se deslipi ușorŭ și înlocui cu altele, periculŭ sustragerii este și

mai mare. — Motivulŭ cu francarea trece-merge, celŭ d'alŭ doilea însĕ se potrivesce ca nuca'n părete, căcĭ tocmai din contră, deschiderea scrisorii se uşuréză.

—0—

Adunarea generală a despărţĕmêntului reuniunei învĕţătorescĭ din tractulŭ *Branului* se va ţinea în 30 Noemvre c. în *Codlea*, cu care ocasiune se va oficia şi unŭ parastasŭ pentru rĕposatulŭ archiepiscopŭ *Andreiu Şaguna.*

—0—

Ni se scrie din *Rodna vechiă,* că sub conducerea Slovacului *Szelmi Geza* s'au edificatŭ acolo cu spese enorme închisorile judecătorescĭ, care nu corĕspundŭ de locŭ cerinţelorŭ legii, şi încă şi mai puţinŭ celorŭ higienice fiindŭ întunecóse şi umede, încâtŭ curge apa de pe păreţĭ şi plafondŭ. Celŭ ce va avé nenorocirea sĕ locuiéscă în ele mai multŭ ca 10 ḑile, nu numai că îşĭ espiază pĕcatele, de cumva are, dér încă póte da şi mâna cu mórtea. Şi lucru curiosŭ, că cei competenţĭ au aflatŭ aceste localităţĭ corĕspunḑĕtóre, ér „patriotulŭ" Dr. *Kadar* le-a găsitŭ chiarŭ higienice. Décă le-ar visita o comisiune de esperţĭ neinteresaţĭ, s'ar lua cu mânile de pĕrŭ.

—0—

»României« i se asigură, că d-ra *Carlota Leria* privighetórea operei române, în urma unui nou angajamentŭ ce a încheiatŭ cu comitetulŭ teatrelorŭ, nu va părăsi scena teatrului naţionalŭ, ci va sta până la finele stagiunii.

—0—

Vinerĭ s'au făcutŭ, pe câmpulŭ *Cotrocenilorŭ* de lângă *Bucurescĭ*, experienţe cu nouĕle cupole, aduse pentru fortificarea Bucurescilorŭ, în presenţa mai multorŭ persóne militare şi de ingineriă. Scopulŭ cupolelorŭ este d'a adăpostì câte o părechie de tunurĭ, aşeḑate la distanţe împrejurulŭ capitalei spre apĕrarea ei. Construcţiunea cupolelorŭ are douĕ părţĭ: basa fixă de ḑidăriă şi d'asupra cupola învĕrtitóre de metalŭ. Partea metalică e de oţelŭ de grosime 20—25 centimetri, cu câte o gaură pentru gura fie-cărui tunŭ, şi se învêrtesce printr'unŭ aparatŭ hydraulicŭ împrejurulŭ axei sale, ridicându-se în susŭ séu lăsânduse în josŭ, pentru a putea da tunurilorŭ orĭ-ce direcţiune. Cupolele trebue sĕ resiste la orĭ-ce ghiulea de tunŭ. Cupolele cu carĭ se face încercare suntŭ aduse de douĕ societăţĭ: una francesă şi alta germană. Preţulŭ unei cupole este de aprópe 250,000 lei. Incercările se facŭ la distanţă de unŭ chilometru cu obusurĭ de 20 centimetri diametru. Cupolele francese suntŭ mai gróse în pereţĭ şi de constucţiune mai elegantă, avêndŭ forma unei pălării cilindrice de 2 metri înălţime, dér au desavantagiulŭ, precum spune »România liberă«, că oferă projectilelorŭ o suprafaţă mai mare decâtŭ cele germane, dela carĭ nu se vede decâtŭ unŭ capacŭ boltitŭ

Ilegalităţile în Croaţia.

Deşi se bucură de unŭ guvernŭ propriu autonomŭ, trebue sĕ sufere multe şi Croaţii; ilegalităţile suntŭ la ordinea dilei şi în regatulŭ triunitŭ. Puternicii din Peşta pretindŭ ca cei dela guvernulŭ croaticŭ sĕ fiă slugile lorŭ plecate şi sĕ le ajute a sugruma spiritulŭ independentŭ croatŭ şi a falsifica voinţa naţională croată. Sistemulŭ de guvernare ungurescŭ cu şovinismulŭ, cu terorismulŭ şi cu corupţiunea sa turbură şi pacea cetăţenilorŭ croaţĭ. Nu-i mirare décă în asemenĭ împrejurărĭ se petrecŭ nisce scene turbulente în dieta croată, carĭ cu totă esageraţiunea celorŭ ce o provócă nu suntŭ lipsite de motive reale.

Faptulŭ celŭ mai nou alŭ oposiţiunei croate este propunerea de a *pune în stare de acusaţiune* pe *Banulŭ* din causa unei vĕdite ilegalităţĭ. In şedinţa dela 4 Decemvre a dietei croate a motivatŭ deputatulŭ *Tuscanŭ* propunerea acésta arătândŭ, că alegerea dietală în cerculŭ întâiu alŭ Agramului a fostŭ amânată în modŭ ilegalŭ în nóptea ḑilei de alegere ficsate, din causă că guvernamentalii se temeau că nu vorŭ învinge. »Nu vĕ pasă de lege," ḑise Tuscanŭ şi »prin acésta desmoralisaţĭ organele subalterne până la celŭ mai din urmă pandurŭ« Aicĭ oratorulŭ fù întreruptŭ de preşedinte. *Tuscanŭ*: »Vorbescŭ la obiectŭ, voiu sĕ dovedescŭ, că fiecare pandurŭ ca şi guvernulŭ crede, că elŭ însuşĭ e legea. *Popovicĭ:* combate propunerea ḑicêndŭ că ea are de scopŭ numai degradarea demnităţii Banului. *Br. Rucovina*, preşedintele clubului Starcevîcianilorŭ îlŭ întrerupe. *Preşedintele*: Rogŭ pe d. Rucavina sĕ se pórte cum se cuvine unui cavalerŭ (sgomotŭ în stânga) *Rucavina* (strigêndŭ) Ce? dóră creḑ' că suntŭ porcarulŭ d-tale? (mare sgomotŭ în stânga; rîsele în drépta.) *Preşed.*: Deórece br. Rucavina s'a purtatŭ necuviinciosŭ şi a ofensatŭ cu cuvintele sal onórea dietei propunŭ ca sĕ fiă eschisŭ dela 60 de şedinţe (sgomotŭ mare) *Br. Rucavina* apropiându-se de preşedinte strigă: Eşti unŭ omŭ de nimicŭ! (strigărĭ în drépta: afară cu elŭ!) Rukavina ese din sală ḑicêndŭ: cu asemenĭ mişei nu vréu sĕ şedŭ laolaltă... Preş: credŭ că cuvintele aceste cadŭ asupra vorbitorului (reprobărĭ în stânga.) Desbaterea se continuă fiindŭ toţĭ fórte iritaţĭ.

Se înţelege că propunerea de punere în acusaţiune a Banului a fost respinsă de maioritate dér faptulŭ că acésta propunere se reînoiesce mereu de oposiţiune şi scenele ce se petrecŭ în dietă caracteriséză de ajunsŭ situaţiunea în Croaţia.

Prigonirea limbei române.

Salnicŭ în Noemvre 1885.

Onorate d-le Redactorŭ! Voiu sĕ aducŭ înaintea on. publicŭ cetitorŭ o nouă probă despre respectarea legei din partea administraţiunei maghiare.

Preotulŭ din Salnicŭ la provocarea notariului cercualŭ dă raportŭ despre starea scólei confesionale. despre absenţiile dela scólă *în limba română*, care este *limba bisericéscă* şi *limba legală protocolară* în sensulŭ § 6 art. de lege 44 ex 1868.

Notariulŭ aşterne raportulŭ amintitŭ solgăbirĕului de Tasnadŭ, care însĕ prin ajutorulŭ lui Kávási retrimite notariului raportulŭ acompaniatŭ de o scrisóre maghiară cam de cuprinsulŭ următorŭ (în traducere românéscă):

On. Domnŭ notariu cercualŭ în B... Sub Nr. X mi-ai trimisŭ o scrisóre în limba română, pe care *eu nu o înţelegŭ* (sic), care scrisóre nu sciu din eróre séu cu voia ai trimis'o la acestŭ oficiu. Orĭcum ar fi însĕ, te provocŭ oficiosŭ, *că de aci înainte hârtii în limba românéscă la acestŭ oficiu sĕ nu mai înaintezĭ.*" Urméză subscrierea subpretorelui şi sigilulŭ preturei.

Étă dér, d-le Redactorŭ, *cea mai violentă călcare de lege.*

Notariulŭ respectivŭ trimite ordinulŭ acesta arbitrarŭ preotului spre alŭ lua la cunoscinţă şi alŭ vidima. Preotulŭ însĕ *cu îndignaţiune respinse învitarea de a subscrie unŭ actŭ, care nesocotesce întru atâta legea, şi înlocuesce legea cu liberulŭ arbitru.*

Décă acea scrisóre era adresată preotului şi nu notarului, atuncĭ preotulŭ ar fi procesŭ pe calea legală, ca sĕ afle de cândŭ şi până cândŭ s'a proscrisŭ prin lege întrebuinţarea limbei române în corespondenţă cu jurisdicţiunile din statulŭ, care numesce ale sale legile din 1868 şi anume articlulŭ de lege XLIV din 1868?

Până va susta amintitulŭ articulŭ de lege, despre care subpretorele dela Taşnadŭ, Kàvási se pare că n'are cunoscinţă, până atuncĭ preotulŭ din Salnicŭ va coresponda cu jurisdicţiunea administrativă numai în limba română, în mâniă şovinismului, ce s'a lăţitŭ ca şi ciuma infectândŭ pană şi persóne oficióse, carĭ în alte state constituţionale arŭ plăti scumpŭ călcarea legei.

Bĕtrânii ḑicéu: *justitia est fundamentum regnorum*, noi vomŭ corege sentinţa acésta şi o vomŭ întocmi după timpulŭ de aḑĭ: *Injustitia est ruina regnorum.*

Ausonia.

Manifestulŭ programŭ.

(alŭ partidului naţionalŭ liberalŭ din România.)

Amŭ comunicatŭ cetitorilorŭ nostri resoluţiunea luată de partidulŭ-naţionalŭ în întrunirea din sala Manu în Bucurescĭ. Comitetulŭ alesŭ cu aceea ocasiune a redigeatŭ manifestulŭ-programŭ, care s'a şi publicatŭ. Acestŭ programŭ, subscrisŭ de d. Dimitru Brătianu, sĕ cuprinde în următórele puncte:

1) Voimŭ şi vomŭ stărui a da României unŭ guvernŭ care şi înăuntru şi înafară sĕ pună mai pre susŭ de tóte voinţa naţiunei, drepturile şi interesele ei.

2) In deafară voimŭ o politică românéscă; repudiămŭ orĭ-ce politică de aventure, ţinemŭ a trăi bine cu tóte statele, cu tóte naţiunile. Nu înţelegemŭ a ne amesteca în afacerile ẹlorŭ interne, dér reclamămŭ acelaşĭ neamestecŭ alŭ strĕinilorŭ în afacerile nóstre proprii. Vomŭ apĕra cu energie în contra orĭ-cui integritatea otarelorŭ nóstre şi independinţa statului românŭ în tótă deplinătatea sa. Ca şi în 1875, şî încă mai multŭ decâtŭ în 1875, reclamămŭ o deplină independinţă în dirigerea şi îndestularea intereselorŭ nóstre economice. Nu înţelegemŭ prin concesiunĭ séu prin aservirea ţĕrii pe terenulŭ economicŭ sĕ cumpĕrămŭ sprijinulŭ politicŭ alŭ cutăreia séu cutăreia putere străină. Revindicămŭ pentru naţiune, pentru representaţiunea ei, dreptulŭ de a controla afacerile esterióre ca şi cele interióre ale României. Nu permitemŭ şi nu vomŭ permite nimĕnui ca sĕ conducă politica nóstră externă în deafară de voinţa şi controlulŭ naţiunii.

3) După îndelungate lupte, după nenumĕrate sacrificii, după şiróie de sânge vĕrsate în ultimulŭ resbelŭ, România a ajunsŭ a ocupa loculŭ ce i se cuvine între naţiunile libere şi civilisate. Marea cestiune socială, a desfiinţărei clăcei, şi a constituirei proprietăţii micĭ, este resolvată. Nicĭ o reformă socială, nu mai póte provoca soluţiunĭ violente. Voimŭ prin urmare, ca numai naţiunea, rostindu-se prin libere alegerĭ, sĕ facă şi sĕ desfacă guvernele. Voimŭ dér unŭ ministerŭ espresiune a voinţei naţiunei. Condamnămŭ acele formărĭ şi desfacerĭ de ministere unele şi altele provocate în deafară de motive constituţionale. Stigmatisămŭ acele pretinse formărĭ, acele pretinse demisionărĭ de aşa ḑise nouĕ cabinete, adevĕrate parodii ale regimului parlamentarŭ, la care anualŭ dă locŭ eşirea d-lui I. Brătianu pe o uşă şi intrarea sa în aceeaşĭ ḑi pe altă uşă! Dorimŭ unŭ adevĕratŭ consiliu de ministri, constituţionalŭ şi parlamentarŭ, uniţĭ prin acelea vederĭ guvernamentale, dér propusŭ de membri avêndŭ fie-care independinţa cugetării şi libertatea acţiunei. Voimŭ ca în capulŭ fiecărui departamentŭ ţéra sĕ aibă adevĕraţ

FOILETONŬ.

O privire asupra trecutului şi presintelui Românilorŭ din opidulŭ Codlea.

(Urmare).

1678. Contele Béldi revoltà poporulŭ asupra principelui Apafi. Acesta potolí revoluţia, şi demandà dĕrîmarea castelului lui Béldi din Budila.

1685. Arse întregŭ oraşulŭ, biserica şi Bastilele.

1687. Transilvania s'a predatŭ Austriei. Totŭ în anulŭ acela arḑêndŭ castelulŭ s'au făcutŭ din nou zidurile dinprejurŭ în 2—3 ḑile de catră vecinătăţĭ. In decursulŭ anului s'au datŭ din Codlea pentru armata imperială fl. 200, boi 182, grâu 396 gălete, ovĕsŭ 468 gălete, vinŭ 42 de buţĭ, fênŭ 288 de carĕ.

1688. Cetăţenii Braşovului se revoltară contra autorităţilorŭ publice, ei închiseră pe amploiaţĭ în castelŭ şi aleseră alţii, până ce venì generalulŭ Veteranĭ, şi aruncândŭ câteva bombe în cetate, toţĭ cerură graţiare şi se supuseră.

1689. Aprilie 21. Intre órele 4—5 după prânḑŭ în timpŭ de 4 óre arse tótă cetatea, sfatulŭ, biserica şi o parte din scheiu şi se periclitară şi mulţĭ ómenĭ.

1701. Arse biserica de nou şi se acoperi cu ţigle în locŭ de şindile.

1708. S'au casatŭ răvăşelele de dare şi s'au întrodusŭ protocólele în loculŭ beţelorŭ.

1716 şi 1717. Au fostŭ vĕrsărĭ marĭ de apă.

1718. A fostŭ o secetă mare din Aprilie până în Noemvre, tóte rîurile şi Bârsa au sĕcatŭ. Fênŭ s'a făcutŭ numai prin bălţĭ şi mocirle. Ómenii au iernatŭ vitele cu frunḑĕ de stejarŭ şi cu rămurele tinere.

1718 1 Octomvre până la Pascĭ 1720. Bisericele din causa unei pestilenţe au fostŭ închise.

1719. Aug. 19. A ploatŭ 7 ḑile întregĭ, încâtŭ tótă ţéra Bârsei era o mare.

1722. S'a începutŭ edificarea sfatului şi la 1726 s'a isprăvitŭ.

1727. S'a făcutŭ móra din câmpŭ. Fiesce care omŭ din oraşŭ a lucratŭ 5 ḑile. Totŭ în anulŭ acesta s'a adusŭ pentru prima dată sare (curată) nobilă în ţéra Bârsei. Fiesce-care preotŭ a pututŭ lua 8 măjĭ. Judeţulŭ 8 măjĭ.

1733. A decăḑutŭ contribuţia Martiniană (Martinszins) la care a prestatŭ Zernescĭ $^2/_4$, Tohanulŭ $^2/_4$, etc.

1733. Octomvre 26. Au arsŭ, în Ghimbavŭ, Uliţa târgului, Uliţa morei şi tóte locuinţele tuturorŭ Românilorŭ.

1736. Măcelarii Românĭ din Braşovŭ s'au încercatŭ a forma unŭ Regimentŭ separatŭ de alte naţii, şi a se folosi de tóte libertaţile cetăţii, d. e.: a purta negoţŭ, a învĕţa meserii, a învĕţa la scólă. La tóte acestea magistratulŭ s'a opusŭ, şi Românii pentru acésta au fostŭ şi pedepsiţĭ.

1737. Numĕrulŭ familiilorŭ române din Codlea restante cu darea a fostŭ 70; câte însĕ au plătitŭ?

1740. Unŭ Ţînţărénŭ a omorîtŭ cu sĕcurea pe Kentzel Georg în pădure.

1740. Octomvre în 6 a ninsŭ tótă nóptea, după acea a îngheţatŭ, încâtŭ toţĭ strugurii s'au stricatŭ.

1741. Vinulŭ a fostŭ fórte scumpŭ.

1743. Aprile 11. Stolzen Georg, carele în mai multe rêndurĭ a datŭ focŭ, a fostŭ prinsŭ cu mare ostenélă, pentru că se apĕra cu puşca şi în 23 Iulie a fostŭ arsŭ în focŭ în presenţa unui senatorŭ şi unui notarŭ din Braşovŭ.

1744. Noemvre 29. Arseră tóte locuinţele Românilorŭ până în pămêntŭ.

1747. Lăcustele au făcutŭ marĭ daune.

1755. Bucatele au fostŭ fórte eftine; grâulŭ 1 florinŭ găléta.

1761. Numĕrulŭ sufletelorŭ române gr. or. în Codlea a fostŭ 552.

1761, 1762 şi 1763. S'a formatŭ Uliţa nouĕ.

1765. Generalulŭ Siscovits venindŭ la Tohanŭ forţă pe locuitorĭ a se face militarĭ séu a părăsi satulŭ. Celorŭ ce n'au voitŭ, magistratulŭ le-a asignatŭ unŭ locŭ şi s'a formatŭ Tohanulŭ nou. Colonisarea s'a făcutŭ abia pe la an. 1769.

1774. Octomvre 23. Arseră în Uliţa morei 10 şurĭ şi câteva coperişe de casĕ. Foculŭ sĕ fi fostŭ pusŭ da unŭ feciorŭ românŭ, carele pentru aceea fù arsŭ de viu în focŭ.

1776. Martie 29. Servitorilorŭ ev. bisericescĭ li s'a datŭ ca remuneraţiă spre folosinţă, dealulŭ Berlenberg şi la 23 Iunie bisericei evang. o livade la Neugraben pe veciă dela Aildiu. (Va urmá.)

ministrĭ secretarĭ de statŭ, ca ei în sfera ambiţiunilorŭ lorŭ sĕ pótă administra în totă independenţa rĕ punderii lorŭ constituţionale. Nu înţelegemŭ şi nu putemŭ primi ca consiliu de ministri constituţionalŭ şi parlamentarŭ, acestŭ simulacru de consiliu, unde numai primulŭ ministru vorbesce şi otăresce; nu considerămŭ ca ministri constituţionalĭ şefii departamentelorŭ carĭ funcţionézâ numai după ordinile şi bunulŭ placŭ alŭ capului cabinetului, desbrăcaţĭ de iniţiativă, de acţiune şi de independinţă. Mai presusŭ de tóte repudiămŭ concentrarea tuturorŭ puterilorŭ statului în mânile unui singurŭ omŭ, devenitŭ astfelŭ dictatorŭ. Unŭ asemenea regimŭ se póte numi khedivats, viziriat, dér numai ministerŭ constituţionalŭ şi parlamentarŭ nu póte fi calificatŭ.

4) Voimŭ aplicarea prescripţiunilorŭ sincere ale constituţiunei din 1866. Voimŭ legĭ speciale pentru garantarea libertăţii individuale, a libertăţii consciinţei, a libertăţii presii, a respectului domiciliului, a libertăţii întrunirilorŭ, şi prescriere de penalităţĭ pentru orĭ cine le-arŭ călca.

5) Intre reformele ce suntŭ de făcutŭ punemŭ în ântéia linie ridicarea morală şi materială a claselorŭ muncitóre. Voimŭ ca aceste sĕ fiă la nivelulŭ ce trebue sĕ aibă temelia statului. Partidulŭ liberalŭ fiindŭ eminamente partidulŭ progresului, de mai nainte ne însuşimŭ tóte acele instituţiunĭ, tóte acele îmbunătăţirĭ pe carĭ cugetătorii, pe carĭ sciinţa practică, pe carĭ naţiunile înaintate în civilisaţiune le-au adoptatŭ séu le vorŭ adopta ca menite a ridica şi a asigura buna stare morală şi materială a populaţiunilorŭ nóstre.

6) Voimŭ reformarea sistemului viciosŭ alŭ impositelorŭ. Voimŭ uşurarea sarcinelorŭ, care apasă asupra proprietăţii rurale, celŭ întâiu factorŭ alŭ avuţiei unei ţĕrĭ eminamente agricolă. Aceiaşĭ uşurare, séu mai bine ḑicêndŭ, scutire de dărĭ directe o reclamămŭ pentru clasele muncitóre, care dreptŭ proprietate n'au decâtŭ braţele lorŭ. Reformarea dărilorŭ amĕsuratŭ cu sciinţa modernă şi cu experiinţa câştigată va putea fără greutate umplé neajunsurile ce uşurările de mai susŭ ar produce în veniturile statului. Cu reforma impositelorŭ reclamămŭ imperiosŭ reducerea cheltuelilorŭ netrebnice şi neproducĕtóre, stingerea sinecurelorŭ, secarea plăgei funcţionarismului, stîrpirea reală a cumulului. Ca compensaţiune voimŭ a se asigura sórta funcţionarilorŭ tuturorŭ serviciurilorŭ publice, prin o anume lege care sĕ-i sustragă arbitrarului şi nedreptelorŭ destituirĭ din partea superiorilorŭ lorŭ, regulândŭ numirea, înaintarea şi stabilitatea funcţionarilorŭ din tote ramurile administraţiunei publice. Inţelegemŭ ca sórta vechilorŭ servitorĭ ai statului sĕ fie asigurată printr'o mai justă şi mai ecuitabilă lege de pensiunĭ.

7) Voimŭ îmbunătăţirea administraţiunei publice carĭ astăḑĭ este o adevĕrată destrăbălare. Este, trebue a fi realţată la nivelulŭ unei naţiunĭ şi societăţĭ în cale de progresŭ. Voimŭ dér o administraţiune luminată, activă, avêndŭ consciinţă de misiunea sa. Ceremŭ mai cu deosebire o reformă radicalŭ în administraţiunea provincială şi în procedimentele autorităţilorŭ administrative subalterne. Ceremŭ escluderea politicei şi a prigonirilorŭ personale pentru opiniunĭ publice din catechismulŭ şi deprinderile agenţilorŭ administrativĭ superiorĭ şi inferiorĭ. Ceremŭ ca administraţiunea sĕ fiă pentru toţĭ fii şi locuitorii ţĕrei aceiaşĭ, bună, protectóre şi nepărtinitóre.

(Va urmă.)

SISTEMULŬ DENUNCIĂRILORŬ.

Rodna-vechiă, 25 Noemvre 1885.

(Urmare fine.)

Totŭ aceştĭ domnĭ amărîţĭ, neîmpăcaţĭ şi păţaţĭ înaintea publicului, mustrânduĭ consciinţa pentru faptele ce îndeplinescŭ, au lăţitŭ faima, — după cum se vorbesce în cercurĭ bine informate — că Românii din locu s'ar fi convorbitŭ a-ĭ ucide pe toţĭ Maghiarii de aci în o nópte, şi pentru asigurarea esistenţei lorŭ sĕ fi cerutŭ miliţiă permanentă în acéstă comună, bătută de D-ḑeu prin trînşii deajunsŭ.

Aşŭ puté da publicităţii o mulţime de fapte de astă natură, dér mai aşteptŭ desvoltarea evenimentelorŭ, şi credŭ, că organele administrative judecătorescĭ, ba chiar guvernulŭ, în interesulŭ păcei, prosperărei bunei inţelegerĭ între naţionalităţĭ, precum şi a liniştirei spiritelorŭ amărîte prin aceste calumnii şi ticălosii, îşĭ va deschide ochii, va cerceta starea lucrului mai cu deamĕruntulŭ, apoi, convingêndu-sĕ despre adevĕrŭ precum şi despre intenţiunile şi scopulŭ reutăciosŭ alŭ acestorŭ ómenĭ făr' de inimă, le va astupa pentru mai departe gurile veninóse, nu le va mai da incredere şi le va resplăti faptele de pân' acum în sensulŭ legei nu după cugetulŭ lorŭ recunoscêndu-i de patrioţĭ şi naţionaliştĭ fanatiŭ, ce în faptă nu suntŭ şi nu vorŭ fi; căcĭ dênşii suntŭ agitatorĭ şi prin faptele lorŭ aţîţă şi neliniştescŭ spiritele pacînice

Despre altele şi în deosebĭ despre mandatulŭ lui Bánffy, privitorŭ la administrarea pădurilorŭ prin care lovesce directŭ poporulŭ şi comunele nimicindu-le uniculŭ isvorŭ de câştigŭ şi subsistinţă, vĕ voiu scrie cu altă ocasiune.

Munteanulŭ.

SECŢIUNEA ALBINĂRITULUI.

a reuniunei economice din comitatulŭ Braşovului şi-a ţinutŭ şedinţa sa pentru luna lui Decemvre Vinerĭ în 4 Decemvre n. Obiectulŭ principalŭ „a d ă p a r e a a l b i n e l o r ŭ," a fostŭ desvoltatŭ de conducĕtorulŭ acestei secţiunĭ d. G. Horvat, după desbaterile adunării ambulante a stuparilorŭ germanĭ şi austro-ungarĭ. Era o plăcere a vedé câtŭ de raţionalŭ se póte promova cultura albinelorŭ, şi după încercările cele multe ale celorŭ dintêiu cultivătorĭ de albine s'a constatatŭ deja pe deplinŭ, cumcă la o esploatare raţională a culturii albinelorŭ a d ă p a r e a a l b i n e l o r ŭ e s t e n e i n c u n j u r a t ŭ d e l i p s ă. Secţiunea îşĭ va procura lucrurile necesarii pentru de a puté introduce adăparea albinelorŭ deja în primăvéra viitóre. Alŭ doilea obiectŭ a fostŭ statorirea p r o g r a m u l u i a c t i v i t ă ţ i i a c e s t e i s e c ţ i u n ĭ p e a n u l ŭ 1886. Programulŭ s'a întocmitŭ astfelŭ, ca lucrările curente în stupină sĕ se pertracteze în şedinţele lunare ale secţiunei totdéuna cu unŭ timpŭ óre care mai înainte. La timpulŭ sĕu se va comunica şi acelŭ programŭ.

Pentru Ianuariu 1886 s'a luatŭ în vedere ca materialŭ de desbătutŭ în şedinţa ordinară a secţiunei despre „locuinţele albinelorŭ." — Unŭ obiectŭ fórte importantŭ va fi discusiunea asupra î n f i i n ţ ă r e i u n u i l o c a l ŭ d e v ê n ḑ a r e p e n t r u p r o d u c t e l e c â ş t i g a t e d e m e m b r i a c e s t e i r e u n i u n ĭ. Principiulŭ din care purcede acéstă instituţiă este provederea publicului cu marfă bună. Afară de miere va fi adusŭ în negoţŭ şi lapte, poame legumĭ ş. a. Despre amĕnuntele acestei afacerĭ va dispune reuniunea centrală însaşĭ. — D. inspectorŭ alŭ institutului corecţionalŭ (penitenciarului) de aici, Beniaminŭ Davidŭ, atrage atenţiunea cultivătorilorŭ albinăritului asupra confecţionării coşniţelorŭ, că ar fi de doritŭ a-'şĭ comanda fie-care de acuma unŭ numĕrŭ anumitŭ de coşniţe, câte crede, că-i vorŭ fi necesare la roitŭ în véra viitóre, deórece institutulŭ neavêndŭ capitalŭ prin care sĕ se pótă face coşniţe pentru depositŭ, nu va putea dispune lucrarea coşniţelorŭ tocmai în momentulŭ din urmă, când adecă îi va trebui fiecăruia la roitŭ. E vorba, sĕ se comande facerea coşniţelorŭ de acuma, ér de luatŭ le póte lua orĭ cine când îi va plăcea. — In fine ca adausŭ s'a cetitŭ unŭ articulŭ întitulatŭ „vederile popoarelorŭ culturale vechi despre viéţa albinelorŭ." — Şedinţa ordinară lunară a secţiunei s'a hotărîtŭ a se ţinea ca şi până aci în prima Vinerĭ din fiecare lună, dér nu la 1 oră, ci la 10 ore înainte de améḑĭ într'o odae a ospĕtăriei „Cocoşulŭ albŭ" din Uliţa Căldărarilorŭ. — Marţĭ în 26 Noemvre (8 Dec.) a. c. se va ţiné în casa sfatul i şedinţa secţiunei pomologice, la care póte lua parte orĭ cine voiesce.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

BUCURESCĬ, 8 Decemvre. — (Telegramă part.) O depeşă privată afirmă, că Impĕratulŭ Germaniei a încetatŭ din viéţă erĭ diminéţă. Din ordinŭ superiorŭ, „Agenţia Havas" ar fi tăcutŭ până acum acéstă gravă scire.

BELGRADŬ, 8 Decemvre. — Pregătirile de rĕsboiu continuă. O considerabilă cantitate de puscĭ Mauser a sositŭ aci; peste 60,000 de puscĭ s'au distribuitŭ deja.

DIVERSE.

Logodnă. — D. *Teodorŭ Moga*, proprietarŭ în Zaulŭ de Câmpiă, fiulŭ pretorului Vasiliu Moga, 'şĭ-a încredinţatŭ la 23 Noemvre n. de viitóre soţiă pe d-şóra *Alexandrina Şiandrucu*, fica proprietarului Neculae Şiandrucu din Oarda de josŭ.

***

Ciguri-miguri. — Epitropulŭ unei bisericĭ a primitŭ următórea socotélă dela zugravulŭ pe care ilŭ însărcinase cu repararea bisericii a cărei tutorŭ era: 1. Am pusŭ códă nouĕ cocoşului lui sf. Petru şi i-am îndreptatŭ crésta 3 fl. 2. Am pusŭ pe cruce pe tâlharulŭ din drépta care căḑuse şi i-am pusŭ unŭ degetŭ nou 4 fl. 3. Am pusŭ ramura de maslinŭ în mâna Arhangelului Gavrilŭ şi i-am datŭ aripile 5 fl. 4. Am spălatŭ pe Maria Magdalina şi i-am pusŭ rumĭnele pe obrazŭ 2 fl. 5. Am reînoitŭ cerulŭ, am făcutŭ douĕ stele nuoi şi am curăţitŭ luna 6 fl. 6. Am datŭ flacărĭ focului din iadŭ, am pusŭ códă nouĕ lui Lucifer, şi i-am îndreptatŭ unghiile 8 fl. 7. Am reparatŭ haina lui Aman şi i-am pusŭ doi bumbĭ de argintŭ 4 fl. 8. Am pusŭ o curea nouă la traista fiului lui Tobias, care călĕtoresce cu ângerulŭ Gavrilŭ 2 fl. 9. Am spălatŭ urechile măgarului, pe care călĕresce Christosŭ intrêndŭ în Jerusalimŭ, şi i-am vicsuitŭ copitele 3 fl. 10. Am smolitŭ corabia lui Noe, şi i-am pusŭ douĕ lopeţĭ nuoi 4 fl. 11. La cina cea de taină am pusŭ unŭ ochiu lui sf. Petru şi am făcutŭ pâne lui Juda 4 fl. 12. Am rumenitŭ buzele Samarinencei dela fântână, şi am îndreptatŭ mâna lui Cristosŭ 8 fl. Suma 53 fl.

(Timişiana)

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Povestea lui Pahonŭ

(de I. Popŭ Reteganulŭ.)

(Urmare.)

„Ei, ḑise moşnégulŭ, dóră acum nu va avea căltură sĕ mai poftéscă ceva, ci 'ţĭ va da fata." — „Du-te de veḑĭ", ḑise Pahonŭ.

Şi se duce moşnégulŭ la curtea împĕratului şi se intélnesce cu împĕratulŭ şi prindŭ la vorbă: — „Placeţĭ înălţate împĕrate, cum a împlinitŭ feciorulŭ meu porunca?" — „Place moşule." — „Aşa dér acum vei da fata după elŭ?" — „Adecă nu, moşule, ci décă va face până mâne diminéţă din şesulŭ acesta unŭ dealŭ totŭ cu viţă de viiă şi viţele sĕ fiă totŭ cu strugurĭ copţĭ, ér în vĕrfulŭ parilorŭ sĕ cânte totŭ păsĕrĭ de aurŭ, atuncĭ nu ḑicŭ ba, dér altcum nu potŭ..."

Şi éră merse moşnégulŭ supĕratŭ acasă şi spuse feciorului, dér acela ḑise: „Lasă, tată, va fi ce va vrea bunulŭ Dḑeu!" Şi preste nópte se făcură tóte de gândei că de când lumea acolo au fostŭ.

Acum se duse moşnégulŭ ér la împĕratulŭ, ér împĕratulŭ minunându-se de puterea lui Pahonŭ, ḑise: „Ei moşule, de aḑĭ încolo suntemŭ cuscrĭ; lucrurile ce le făcù Pahonŭ nu mi le putŭ face nicĭ unulŭ din peţitorii fetei mele; hai acum sĕ ne ospĕtămŭ o leacă amêndoi, apoi mergĭ acasă şi vĕ gătiţĭ de nuntă."

Acum sĕ fi veḑutŭ bucuria bĕtrânului, gândei că a prinsŭ pe D-ḑeu de unŭ piciorŭ, a-a era de voiosŭ; puteai prinde epurĭ cu elŭ; nicĭ nu-i mirare, când ne vomŭ aduce aminte, că elŭ fusese omŭ săracŭ, ér acum se face cuscru cu împĕratulŭ! Dér, pe atuncĭ aşa erau vremile!

După ce se ospĕtară cuscrii amêndoi o leacă şi mai povestiră una alta ca neamurile, moşnégulŭ o luă la piciorŭ, ca sĕ pótă spune vestea cea minunată lui Pahonŭ, fiului sĕu. Şi-i spuse, cum sciŭ mai cu ponturĭ, din firŭ în pĕrŭ tótă întêmplarea, apoi începură a se găta de nuntă. Peste scurtă vreme Pahonŭ era ginerele împĕratului şi fata împĕratului era nevasta lui.

Ar crede cineva că aci povestea e gata, dér se înşélă, căcĭ de aci încolo vinŭ minciunile.

Ḑice că fata împĕratului până era acasă avea unŭ drăguţŭ de arapŭ, care era slugă în curtea împĕrătéscă. După ce se mărită fata împĕratului după Pahonŭ, ea îşĭ duse şi sluga cea de arapŭ cu sine, şi când nu-i vedea Pahonŭ, se sfătuiau în felurite chipurĭ împreună.

Odată ḑice arapulŭ către ea: „Tu, întrébă pe Pahonŭ în ce-i stă puterea cu care face elŭ atâtea minunĭ?

Décă amŭ putea afla bine ar mai fi sĕ-i putemŭ lua puterile, apoi sĕ fugimŭ amêndoi în lume." — „Las' pe mine, ḑise ghiolbana, o sĕ aflu eu nĕzdrăvăniile lui, numai atuncĭ sĕ fi omŭ, sĕ scii unde sĕ fugimŭ, ca sĕ nu ne dea de urmă". Astfelŭ se înţeleseră ei în mai multe rĕndurĭ.

Odată şeḑêndŭ Pahonŭ cu nevastă sa la mésă numai amêndoi, se puse ea cu linguşire sĕ scótă vorba dela elŭ: „Scumpulŭ meu bărbatŭ, ḑicea ea, de multŭ trăimŭ noi împreună, tu bine veḑĭ câtŭ de tare te iubescŭ, dér nicĭ odată nu te-am întrebatŭ unde 'ţĭ ai tu puterea de facĭ atâtea nĕzdrăvĕnii, fiĭ bunŭ spune-mĭ, scumpulŭ meu, în ce 'ţĭ stă puterea?

Pahonŭ, unde sĕ se gândéscă că dóră nevastă-sa vrea sĕ-lŭ înşele, îi spune limpede şi curatŭ din firŭ în pĕrŭ tóte nĕzdrăvĕniile mărgelei, ba îi arătă şi mărgeua. Ea se făcù atâtŭ de voiósă, ba drăgostea, ba săruta pe Pahonŭ, de gândeai că mai mare dragoste nu-i în lumea întrégă ca între ei.

Trecù multă vreme şi nu mai vorbiră nimicŭ despre mărgea. Odată însĕ, când vrea sĕ plece Pahonŭ la vênatŭ cu cânele şi cu mârtanulŭ, nevastă-sa îi ţine calea, şi mi-lŭ giugiulesce, şi mi-lŭ drăgostesce şi prinde a-lŭ săruta şi a-lŭ ruga sĕ-i lase ei mărgeua până de séră, când va veni dela vênatŭ. Elŭ unde sĕ 'şĭ aducă aminte de înşelăciune, scóte mărgeua din şerparŭ şi o dă nevestei sale, apoi plécă.

Cum sĕ vede nevastă-sa singură acasă cu mărgeua în mână, strigă pe arapŭ şi-i arată şi-i spune din firŭ în pĕrŭ cum şi ce au de a face cu mărgeaua. Ér arapulŭ luă mărgeua în mâna stêngă şi cu cea drépta îşĭ făcù trei sfinte crucĭ — cu tóte că era păgânŭ — apoi ḑice: eu doorescŭ ca curţile aceste cum stau, cu noi cu totŭ sĕ se mute în ţéra arăpéscă dincolo de mare! Şi într'o minută se ridicară curţile din locŭ şi sburară ca o pasĕre în ţéra arăpéscă, ér în loculŭ lorŭ rĕmase numai bordeiulŭ celŭ săracŭ şi moşnégulŭ în elŭ.

Dómne, cum mai plângea bietulŭ moşnégŭ vĕḑêndu-se căḑutŭ aşa de josŭ din mărirea la care ajunsese.

Séra, când ajunse Pahonŭ acasă, i se întunecă lumea înaintea ochilorŭ, mai căḑu ca lovitŭ de trăsnetŭ, vĕḑêndŭ numai bordeiaşulŭ celŭ săracŭ în loculŭ curţilorŭ de aḑĭ diminéţă. Nevastă ca'n palmă. (Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98 15
Rentă de hârtiă 5%	90 —
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 29
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108 75
Bonurĭ rurale ungare	103 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00
Bonurĭ rurale transilvane	102 75
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.85
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 00
Renta de hărtiă austriacă	82 20
Renta de arg. austr.	82 75
Renta de aurŭ austr.	108.95
Losurile din 1860	129 30
Acţiunile băncel austro-ungare	872 —
Act. băncel de creditŭ ung.	290.70
Act. băncel de creditŭ austr.	287.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 97
Napoleon-d'orĭ	9 98
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 79
Londra 10 Livres sterlinge	125.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 24 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	86	87
Renta rom. amort. (5%)	90	91
» convert. (6%)	83	84
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	101 1/2	102
» „ „ (5%)	85 1/1	86 1/2
» » urban (7%)	96 1/2	98
» » » (6%)	89	90
» » » (5%)	79	80
Banca naţională a României	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ	16.1/2	17 3/4
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.03

Cursulu pieţei Braşovu

din 8 Decemvre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.50	Vênd.	8 51
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.39
Imperialĭ	»	11.20	»	11.30
Galbenĭ	»	5.94	»	5.97
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.50	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administraţiunea »Gaz. Trans.«

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5 00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	--	10.44	2.27	—
(	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	--
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copsa micĕ	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clusiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	--	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.03
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12.59	—
Szolnok	2.58	12 07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	--
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	---	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clusiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa micĕ	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	--	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	--	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.4[illegible]	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3[illegible]	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3 16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5 28
Baniţa	7 27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.27	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.